

BOB MANDERS

tekst | text Bob Manders, Anna Lambert
fotografie | photography Hotze Eisma, Tycho Merijn, Bob Manders
ontwerp | design Bob Manders, Inno van den Heuvel

RIBBON ARCHITECTURE

LIGHT, SHADOW AND REFLECTION IN ARCHITECTURE

TERRA

'I AM WRITING YOU
A LONG LETTER,
BECAUSE I DON'T
HAVE TIME FOR A
SHORT ONE'

E.B.PASCAL

COLOPHON

ART DIRECTION AND CONCEPT
Bob Manders, Yvette van Eijndhoven

DESIGN
Bob Manders, Inno van den Heuvel

PHOTOGRAPHY
Hotze Eisma, Tycho Merijn, Bob Manders

TEXT
Bob Manders, Anna Lambert

ISBN 978 90 8989 588 2
NUR 454

© 2013 Bob Manders / Uitgeverij Terra Lannoo bv
Terra is part of Uitgeverij Terra Lannoo bv
Postbus 97
3990 DB Houten
the Netherlands

info@terralannoo.nl
www.terralannoo.nl

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced and/or made public by means of printing, photocopying, microfilm or by any other means, without the prior written permission of the publisher.

The publisher has made every effort to acknowledge the copyright with regard to the photographs included in this book. Anyone who nevertheless feels that their rights have been violated should contact the publisher.

CONTENTS / INHOUD

PREFACE / VOORWOORD

Bob Manders

1 RIBBON ARCHITECTURE 39

Where freedom of layout meets 'zoning': Plan Libre meets Raumplan.
Waar de vrijheid van indeling samenkomt met 'zoning': Plan Libre en Raumplan elkaar ontmoeten.

2 DIAGONALISM 79

The oblique view as a new starting point in design.
Het schuine zicht als nieuw uitgangspunt bij ontwerpen.

3 THE VERVE EFFECT 109

Added value, synergy and animation in a building.
Meerwaarde, synergie en bezieling van een gebouw.

4 THE LANGUAGE OF A WINDOW 135

What the window reveals about the era in which it was added,
the user and the environment.
Het raam vertelt over het tijdsbeeld, gebruiker en omgeving.

5 THE BOB MANDERS MODULAR 161

A formula for unexpected harmony.
Een formule voor verrassende harmonie.

6 CHALLENGING GRAVITY: DISSOLVING PLANES 181

Logic-defying construction solutions and the illusion of weightlessness.
Logica-tartende constructieve oplossingen en dematerialisaties.

7 THE FUNCTIONAL PLEAT 209

Where elements of a building or spaces come together successfully,
certain features will arise, and people will naturally be drawn to use them.
Op de plaats waar ruimten of bouwdelen in elkaar over gaan zijn voorzieningen geïntegreerd
die op natuurlijke wijze verleiden tot gebruik.

AS AN ARCHITECT,
I TRY TO WRITE
'POETRY' THAT
REACHES THE HEART
OF MY 'READERS'
- SOMETIMES
BY TELLING MY
STORY USING
THEIR LANGUAGE,
SOMETIMES BY
TELLING THE
READER'S PERSONAL
STORY USING MY
OWN LANGUAGE
AND VOCABULARY...

BOB MANDERS

FOREWORD Bob Manders is an architect who combines a sensitive understanding of the past with a passion for innovation. He draws on the very best from his own Dutch heritage – an appreciation of Rembrandt's use of light, for instance – and fuses it with the sound architectural principles of acknowledged masters from Vitruvius to Le Corbusier, adding along the way his own unique approach. The result? Unpredictable yet harmonious spaces that are at home anywhere in the world.

Manders believes that a considered respect for light, shadow and the ways in which nature influences our environment is the key to the success of his designs. He makes frequent use of glass in a way that connects the inside with the outside. Similarly, the natural materials he chooses to work with often reveal the ways in which they have been produced - wood may still bear the tooth marks of a saw, for example, while a stone tile may have an imprint of the tool used to quarry or polish it. Such details, Manders believes, preserve the authenticity of any space. His pioneering approaches, which will be discussed in the following pages, embrace the seamlessness of his style: ribbon architecture, and the wholly new vistas afforded by diagonalism. By designing spaces in which planes are shifted, extraneous detail is hidden and new vantage points are revealed, he creates homes that are both restful and energising. Such principles – utilising good design for good living – are embodied in his approach to 21st century architecture.

VOORWOORD Bob Manders is een architect die een goede kennis van het verleden combineert met een passie voor innovatie. Hij haalt het beste uit zijn eigen Nederlandse achtergrond – een waardering voor Rembrandts gebruik van licht, bijvoorbeeld – en combineert dit met de gedegen architecturale principes van bekende meesters, van Vitruvius tot Le Corbusier, en baseert daar tot slot zijn eigen unieke visie op. Het resultaat? Onvoorspelbare maar harmonieuze ruimtes die overal ter wereld passen.

Manders gelooft dat respect voor licht, schaduw en de manier waarop de natuur onze omgeving beïnvloedt de sleutel van zijn succes is. Daarbij maakt hij vaak gebruik van glas als verbinding tussen binnen en buiten. De natuurlijke materialen waarmee hij werkt laten vaak zien hoe ze zijn geproduceerd: op hout zie je vaak sporen van zaagtanden, bijvoorbeeld, terwijl een stenen tegel de afdruk van het gereedschap laat zien dat in de steengroeve of bij het polijsten is gebruikt. Zulke details dragen in grote mate bij aan de authenticiteit van elke ruimte. Zijn pionierswerk wordt op de volgende pagina's uitgelegd; zijn lintarchitectuur en de volledig nieuwe panorama's die ontstaan door diagonalisme worden er beschreven. Bij het ontwerpen van ruimtes waarin met vlakken kan worden geschoven, worden onbelangrijkere details verborgen en nieuwe uitzichten gecreëerd, waardoor huizen ontstaan die zowel rustgevend als energiek zijn. Deze principes – goed ontwerp voor goed wonen – vormen Bob Manders 21ste-eeuwse benadering van architectuur.

